

Izobraževalni program

P R E D Š O L S K A
G L A S B E N A
V Z G O J A

NACIONALNA KOMISIJA ZA VSEBINSKO PRENOVO GLASBENEGA ŠOLSTVA

UČNI NAČRT JE PRIPRAVILA PODROČNA KOMISIJA V SESTAVI:

Marija Gregorc, Glasbena šola Ljubljana Moste-Polje,

dr. Barbara Sicherl - Kafol, Pedagoška fakulteta Ljubljana,

Anton Gorjanc, Srednja glasbena in baletna šola Maribor,

Marija Okoliš, Glasbena šola Ljubljana Moste-Polje,

Irena Rigo, Srednja glasbena in baletna šola Maribor.

A. SPLOŠNI DEL:

Ime programa:

PREDŠOLSKA GLASBENA VZGOJA

Cilji vzgoje in izobraževanja:

- odkrivanje in razvijanje glasbene nadarjenosti,
- omogočanje osebnostnega razvoja učencev v skladu z njihovimi sposobnostmi in zakonitostmi razvoja,
- vzgajanje za obče kulturne in civilizacijske vrednote, ki izvirajo iz evropske tradicije.

Trajanje izobraževanja:

Program predšolske glasbene vzgoje traja 1 leto.

Obvezni načini preverjanja in ocenjevanja znanja:

Na predšolski stopnji se znanje učencev ocenjuje opisno.

Učitelj sprotno spremlja glasbeni razvoj otrok skozi glasbene dejavnosti izvajanja, poslušanja in ustvarjanja ter dosežke glasbenih sposobnosti, spretnosti in znanj sprotno evidentira in vrednoti. Ob zaključku pouka v šolskem letu oblikuje končno opisno oceno učenčevega glasbenega razvoja v skladu s cilji predšolske glasbene vzgoje in s Pravilnikom o preverjanju in ocenjevanju znanja ter napredovanju učencev.

Pogoji za vključitev:

Starost učencev je 5 let.

Razvrščanje otrok v program predšolske glasbene vzgoje poteka brez predhodnega preizkusa razvitosti glasbenih sposobnosti.

Pogoji za napredovanje in dokončanje izobraževanja:

Učenci se po zaključku program predšolska glasbena vzgoja lahko vključijo v program glasbena ali plesna pripravnica.

B. POSEBNI DEL:

Predmetnik:

	Predmeti	stopnja - PREDŠOLSKA		OPOMBA
1	Predšolska glasbena vzgoja	Ure pouka tedensko	1	starost učencev: 5 let

1. OPREDELITEV PREDMETA

Pomen predšolske glasbene vzgoje je v tem, da petletnemu otroku omogoča intenzivnejši in bolj sistematičen pristop do glasbene vzgoje že v najzgodnejšem, predšolskem obdobju. Otrok razvija glasbene sposobnosti skozi igro. Skozi glasbeno literaturo in različne glasbene aktivnosti, ki zaradi svoje kompleksnosti omogočajo povezavo s področji zunaj glasbe, oblikuje odnos do glasbe in umetnosti sploh.

2. SPLOŠNI CILJI PREDMETA

UČENCI:

- se glasbeno ustvarjalno izražajo, pojejo in igrajo,
- razvijajo elementarni glasbeni posluš (ritmični in melodični),
- doživljajo in postopno uzaveščajo lastnosti tona,
- razvijajo sposobnost doživljajskega in pozornega poslušanja glasbenih vsebin,
- sodelujejo v oblikah individualnega in skupinskega muziciranja,
- si razvijajo glasbeni okus,
- v skladu s svojimi možnostmi ustvarjajo glasbene in druge (likovne, besedne, gibno-plesne) vsebine,
- spoznavajo osnovni glasbeni besednjak,
- spoznavajo otroška (lastna, improvizirana, Orffova) in druga glasbila,
- se pripravljajo in navajajo na javno nastopanje.

3. OPERATIVNI CILJI PREDMETA - DEJAVNOSTI

Učenci:	
izvajajo;	Pojejo, oblikujejo pevsko izreko in dihanje, ritmično izrekajo, igrajo na glasbila, rajajo, nastopajo.
poslušajo;	Se navajajo k doživljajskemu in zbranemu poslušanju glasbe, spoznavajo glasbeno literaturo (otroške ljudske in umetne pesmi, skladbe za različne instrumente, glasbene pravljice in drugo primerno glasbeno literaturo).
ustvarjajo;	Ustvarjajo pevske in instrumentalne izmišljarije, ob petju in poslušanju se ustvarjalno izražajo z gibno-plesnim, likovnim in besednim sporočanjem, eksperimentirajo z zvočnimi barvami.
spoznavajo.	Določajo smer zvoka, spoznavajo lastnosti tona, usvajajo glasbene pojme, ob pozornem poslušanju otroških pesmi, instrumentalnih skladb in glasbenih pravljic prepoznavajo izvajalce in posamezne glasbene elemente.

4. OPERATIVNI CILJI PREDMETA - PREDLAGANE VSEBINE

IZVAJANJE

- pojejo enoglasne ljudske in umetne otroške pesmi,
- ritmično izrekajo otroška besedila,
- posnemajo kratke ritmične in melodične vsebine,
- gibno in likovno nakazujejo potek ritma in melodije,
- izvajajo vaje za oblikovanje vokalov in dihalne vaje,
- z otroškimi glasbili spremljajo ritmična besedila,
- rajajo ob pesmih, ki združujejo petje in ples,
- izvajajo didaktične igre,
- nastopajo.

POSLUŠANJE

- ob poslušalskih primerih skladb besedno izrazijo svoja občutja in doživetja,
- pozorno poslušajo skladbe z izrazitim značajem (koračnice, plesi, uspavanke),
- poslušajo krajše skladbe za posamezne instrumente,
- poslušajo otroške ljudske in umetne pesmi v solistični in zborovski zasedbi,
- poslušajo glasbene pravljice.

USTVARJANJE

- si pevsko izmišljajo ob igri
- ob pesmih in ritmičnih besedilih si izmišljajo ritmične in gibne spremljave,
- ob poslušanju se gibno in likovno izražajo,
- raziskujejo zvoke glasbil in oblikujejo zvočne podobe,
- izdelujejo improvizirana glasbila.

GLASBENA ZNANJA

- določijo smer zvoka,
- razlikujejo:
 - daljše – krajše
 - glasnejše – tišje
 - višje – nižje
 - hitrejše –
 - počasnejše,
- prepoznajo glasove svojih sovrstnikov in zvoke uvedenih otroških glasbil in posameznih drugih instrumentov,
- prepoznajo posamezne pevske glasove (otroški, moški, ženski),
- spoznajo izraze: glasba, pevec, pevski zbor, zborovodja, poslušalec, glasbilo / instrument, rajanje, zapoj – izrekaj, nastop, ples.

5. TEMELJNI STANDARDI ZNANJA OB ZAKLJUČKU PREDŠOLSKE GLASBENE VZGOJE

UČENCI:

- znajo, skladno s svojimi individualnimi sposobnostmi, zapeti do 10 otroških pesmi,
- ob petju razvijajo osnovne elemente pevskega dihanja, čiste intonacije in dikcije,
- znajo 5 do 10 ritmičnih besedil,
- ob petju pesmi igrajo na otroška glasbila,
- ustvarjajo glasbene in druge vsebine,
- pozorno poslušajo zvočne primere (do 10),
- razlikujejo pojme daljši-krajši, višji-nižji, glasnejši-tišji, hitreje-počasneje in poznajo glasbene izraze glasba, pevec, pevski zbor, zborovodja, poslušalec, glasbilo / instrument, rajanje, zapoj - izrekaj, nastop, ples.

6. DIDAKTIČNA PRIPOROČILA

Vsaka glasbena ura naj bo oblikovana čim pestreje. Vsebuje naj čim več različnih dejavnosti, saj bodo otrokom prijetne le take ure, hkrati pa jim bomo omogočili vsestranski glasbeni razvoj. Učitelj mora vseskozi upoštevati didaktična načela ter uporabljati metode in oblike, ki ustrezajo zmožnostim učencev. Na podlagi ciljev izdela letno pripravo na pouk, kar pomeni, da za vsako uro pouka izbere ustrezne glasbene dejavnosti in vsebine.

IZVAJANJE ima primarno vlogo in zajema pretežni del vsake glasbene ure. Obsega poustvarjanje umetniško vrednih glasbenih vsebin skozi oblike petja in igranja na otroških glasbilih.

PETJE je vezano na pesemsko gradivo, ki ga učitelj izbira glede na otrokovo razvojno stopnjo. Obseg pesmi je naveden v katalogu znanj. Učitelj naj upošteva predvsem glasovno razvitost skupine in posameznikov.

Cilj pevske vzgoje je vselej estetsko oblikovana pesem.

Z **ritmično izreko besedil** razvijamo občutek za ritem in metrum. Izbiramo krajša, enostavna ritmična besedila z dobo in njeno prvo podelitvijo.

Za **igranje na otroških glasbilih** uporabljamo lastna glasbila, Orffova glasbila, kljunasto flavto in improvizirana glasbila, ki jih otroci izdelajo sami ali s pomočjo staršev oziroma jih zanje izdela učitelj. Učenci ob igranju razvijajo občutljivost za zvočne barve in njihove kombinacije, sposobnost skupinskega muziciranja in psihomotoriko, ki jo zahteva igranje na glasbila.

Učenje z igro (glasbenodidaktične igre) je najprimernejši način v predšolskem obdobju. V tem okviru razvijamo izvajalske zmožnosti, melodični in ritmični posluš ter glasbeno pomnjenje. Ob igranju navajamo otroka na prepoznavanje izraznih prvin in sredstev ter na njihovo poimenovanje. Glasbenodidaktične igre lahko povzamemo iz literature ali pa po njihovem vzorcu oblikujemo nove različice.

POSLUŠANJE glasbene literature navaja otroke na zbranost in pozornost, omogoča doživljanje in izražanje doživetij ter postopoma usmerja zaznavo značilnih izraznih prvin, izvajalskih sredstev in različnih sestavov. Izbiramo umetniško vredna vokalna, instrumentalna in vokalno-instrumentalna dela.

Z izbiro kakovostne glasbene literature ugodno vplivamo na oblikovanje glasbenega okusa. Pri izboru moramo še posebej upoštevati časovni obseg skladbe, ki naj bo v skladu z otrokovo zmožnostjo pozornosti.

V okviru poslušanja omogočamo otrokom stik z živo glasbo, kar pomeni, da jim igra ali poje učitelj sam ali povabljeni gost. Priporočamo že povezavo z učitelji instrumentalnega pouka in njihovimi učenci. Povabimo jih, da otrokom v krajših delih posameznih učnih ur predstavijo glasbila, ki jih učijo na glasbeni šoli in zaigrajo nanje. Takšna povezava je zelo pomembna tudi za usmerjanje na instrumentalni pouk. Poleg tega se poslužujemo tudi avdiosredstev s posnetki otrokom primernih skladb.

USTVARJANJE je tesno povezano z izvajanjem. Otroci si izmišljajo glasbene vsebine ob petju, igranju na otroška glasbila, obenem pa skozi lastno ustvarjalnost izražajo glasbena doživetja in zaznave prek gibno-plesnih, besednih in likovnih sporočil.

Gibanje in ples uvajamo v primerih, ko glasbene vsebine spontano usmerjajo v tovrstno izražanje. Učenci z likovnim sporočanjem ustvarjalno izražajo svoja glasbena doživetja in zaznave.

Glasbena znanja

Pri usvajanju glasbenih znanj izhajamo iz glasbenih dejavnosti izvajanja, poslušanja in ustvarjanja. Za poimenovanje glasbenih pojmov uporabljamo slovenske izraze.

7. IZVEDBENI STANDARDI

Oblike preverjanja in ocenjevanja

Glasbena šola je v skladu z 8. členom Zakona o glasbenih šolah (Ur. l. RS št. 19/2000) dolžna izvajati program predšolske glasbene vzgoje, ki pa ni pogoj za vpis v glasbeno pripravnico in na instrumentalni pouk.

Razvrščanje otrok v program predšolske glasbene vzgoje poteka brez predhodnega preizkusa razvitosti glasbenih sposobnosti. Učitelj sprotno spremlja glasbeni razvoj otrok skozi glasbene dejavnosti izvajanja, poslušanja in ustvarjanja. Dosežke glasbenih sposobnosti, spretnosti in znanj sprotno evidentira in vrednoti. Ob zaključku pouka v šolskem letu oblikuje končno opisno oceno učenčevega glasbenega razvoja. Opisne ocene oblikuje v skladu s cilji predšolske glasbene vzgoje in s Pravilnikom o preverjanju in ocenjevanju znanja ter napredovanju učencev.

Materialni pogoji

Pouk mora potekati v primerno velikem, zračnem in zvočno izoliranem prostoru. V učilnici morajo biti poleg standardne učne opreme tudi:

- klavir ali pianino ali električni klavir,
- Orffovi instrumenti,
- AV sredstva
- glasbena literatura (knjižna in zvočna).